A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2016. április 7.*

„Előzetes döntéshozatal — Vámunió és közös vámtarifa — Közösségi Vámkódex — Tarifális preferenciák — 2454/93/EGK rendelet — A 74. cikk (1) bekezdése — Kedvezményezett országból származó termékek — Szállítás — Ugyanazon tarifális preferenciában részesülő, különböző országokból származó nyers pálmamagolaj keverékéből álló szállítmányok”

A C-294/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Finanzgericht Hamburg (hamburgi adóügyi bíróság, Németország) a Bírósághoz 2014. június 16-án érkezett, 2014. május 8-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **ADM Hamburg AG**

és

a **Hauptzollamt Hamburg-Stadt** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen (előadó), a harmadik tanács elnöke, a negyedik tanács elnökeként eljárva, J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: V. Tourrès tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. június 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az ADM Hamburg AG képviseletében H.-J. Prieß és R. Stein Rechtsanwälte,

– a Hauptzollamt Hamburg-Stadt képviseletében J. Thaler, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében L. Groenfeldt és B.-R. Killmann, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2015. szeptember 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 2010. november 18-i 1063/2010/EU bizottsági rendelettel (HL L 307., 1. o.) módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet (HL L 253., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 6. kötet, 3. o.; a továbbiakban: 2454/93 rendelet) 74. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az ADM Hamburg AG (a továbbiakban: ADM Hamburg) és a Hauptzollamt Hamburg-Stadt (Hamburg városának központi vámhivatala; a továbbiakban: vámhivatal) között nyerspálmamagolaj-szállítmányokra vonatkozó vámmegállapító határozat jogszerűségének tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

A 2454/93 rendelet

3 A 2454/93 rendelet 72. cikk ekként rendelkezik:

„Egy adott kedvezményezett országból származónak a következő termékek minősülnek:

a) a 75. cikk értelmében teljes egészében az adott országban létrejött termékek;

b) az adott országban olyan anyagok felhasználásával létrejött termékek, amelyek nem teljes egészében ott jöttek létre, de a 76. cikk értelmében kielégítő megmunkáláson vagy feldolgozáson estek át.”

4 E rendelet 74. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) Az Európai Unióban való szabad forgalomba bocsátás érdekében bejelentett terméknek meg kell egyeznie azzal a termékkel, amelyet abból a kedvezményezett országból kivittek, amelyből származónak minősül. Az ilyen termék a szabad forgalomba való bocsátás érdekében tett bejelentést megelőzően az állagmegőrzést biztosító [helyesen: az állagmegőrzés biztosításához szükséges] műveleteket nem számítva semminemű módosításon vagy más átalakításon nem eshetett át. A termékek és a szállítmányok tárolása és a szállítmányok megbontása csak az exportőr vagy az áruk későbbi birtokosa felelősségi körében történhet, és a termékeket a tranzitországokban vámfelügyelet alatt kell tartani.

(2) Az (1) bekezdésben előírt feltételek teljesülését mindaddig vélelmezni kell, amíg a vámhatóságoknak nincs okuk ellenkező értelmű feltételezésre; ilyenkor a vámhatóságok felkérhetik a nyilatkozattevőt az említett feltételek teljesülésének igazolására, aki ezt tetszőleges módon igazolhatja, ideértve a különböző fuvarokmányok, például a hajóraklevél, a csomagolási egységek jelölésén vagy számozásán alapuló ténybeli vagy konkrét bizonyítékok, valamint az áruhoz magához kapcsolódó bárminemű bizonyíték bemutatását is.”

5 Az említett rendelet 97l. cikke (1) és (2) bekezdésének szövege a következő:

„(1) A FORM A származási bizonyítványt a 17. mellékletben található mintának megfelelően, az exportőr vagy meghatalmazott képviselője írásos kérelmére kell kiállítani; a kérelemhez csatolni kell azokat a megfelelő okmányokat, amelyek tanúsítják, hogy az exportügylet tárgyát képező termék teljesíti a FORM A származási bizonyítvány kiadására vonatkozó követelményeket.

(2) A bizonyítványt haladéktalanul az exportőr rendelkezésére kell bocsátani, amint a kivitel megtörtént, illetve bizonyossá vált, hogy meg fog történni. A FORM A származási bizonyítvány kivételesen az érintett termékek kivitele után is kibocsátható, ha:

a) a kivitel alkalmával tévedésből, nem szándékos mulasztásból, vagy egyéb különleges körülmények miatt nem állították ki;

b) az illetékes kormányzati hatóságok számára hitelt érdemlően bizonyítást nyer, hogy a FORM A származási bizonyítvány kibocsátása megtörtént ugyan, de behozatalkor technikai okok miatt nem került elfogadásra."

6 Ugyanezen rendelet 97n. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A FORM A származási bizonyítványokat és a számlanyilatkozatokat az importáló tagállam vámhatóságainál, a vámáru-nyilatkozatokra vonatkozó eljárásoknak megfelelően kell benyújtani."

A 732/2008/EK rendelet

7 Az általános tarifális preferenciák rendszerének 2009. január 1-jétől 2011. december 31-ig történő alkalmazásáról, illetve az 552/97/EK és az 1933/2006/EK rendelet, valamint az 1100/2006/EK és a 964/2007/EK bizottsági rendelet módosításáról szóló, 2008. július 22-i 732/2008/EK tanácsi rendelet (HL L 211., 1. o.) (6) és (9) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(6) Az általános előírás valamennyi olyan kedvezményezett országra vonatkozik, amelyet a Világbank nem sorol a magas jövedelmű országok közé, és amelynek az exportja nem kellően diverzifikált.

[...]

(9) E preferenciákat úgy kell kialakítani, hogy előmozdítsák a további gazdasági növekedést és ezáltal konkrét választ kínáljanak a fenntartható fejlődés szükségességére. Ezért ezen előírás alapján az érintett kedvezményezett országok esetében az értékvámokat (*ad valorem* vámok), valamint a specifikus vámokat, ha nem párosulnak értékvámtétellel, fel kell függeszteni."

8 E rendelet 5. cikkének (1) és (2) bekezdése így rendelkezik:

„(1) Az előírt tarifális preferenciákat olyan termékek behozatalára kell alkalmazni, amelyek a kedvezményezett származási országra vonatkozó előírás hatálya alá tartoznak.

(2) Az 1. cikk (2) bekezdésében említett előírások alkalmazásában a származó termékek fogalmának meghatározására vonatkozó származási szabályokat, valamint az igazgatási együttműködés eljárásait és módszereit a [2454/93] rendelet határozza meg."

A 1063/2010 rendelet

9 Az 1063/2010 rendelet átszerkesztette a 2454/93 rendeletnek az az alapügy tekintetében releváns rendelkezéseit.

10 Az 1063/2010 rendelet (3) és (16) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(3) A dohai fejlesztési menetrend összefüggésében felismerést nyert annak szükségessége, hogy a fejlődő országok fokozottabban integrálódjanak a világgazdaságba és különösen jobb hozzáféréssel rendelkezzenek a fejlett országok piacaihoz.

Ennek érdekében a preferenciális származás szabályait egyszerűsíteni, illetőleg az indokoltnak mutatkozó körben enyhíteni szükséges oly módon, hogy a kedvezményezett országokból származó termékek valóban élvezhessék a számukra biztosított kedvezményeket.

[...]

(16) [...]

A jelenleg hatályos szabályok megkövetelik az Európai Unióba való közvetlen szállítás bizonyítását, ami gyakran nehézségekbe ütközik. E követelmény miatt nincs mód alkalmazni a preferenciális elbánást bizonyos olyan áruk esetében, amelyek pedig érvényes származási igazolás kíséretében érkeznek. Ezért olyan új, egyszerűbb és rugalmasabb szabályozást kell bevezetni, amely annak biztosítására összpontosít, hogy az Európai Unióban való szabad forgalomba bocsátás céljából a vámhatóságoknak bemutatott áru megegyezzen azzal az áruval, amely a kedvezményezett exportáló országot elhagyta, és kizárható legyen, hogy az árut útközben módosíthatták vagy másként átalakíthatták."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

11 2011. augusztus 11-én az ADM Hamburg több, Kolumbiából, Panamából, Costa Ricából és Ecuadorból származó importszállítmány nyers pálmamagolajat jelentett be az Unióban történő szabad forgalomba bocsátásuk érdekében. E négy, az Unió által a 732/2008 rendelettel létrehozott általános tarifális preferenciák rendszerének keretében biztosított általános preferenciális rendszer kedvezményezettjének minőségével rendelkező fejlődő ország (a továbbiakban: SPG országok) benyújtotta az e különböző szállítmányokra vonatkozó „FORM A" származási bizonyítványokat.

12 Az Unióba történő szállítás során a pálmamagolajat egy teherhajó különböző tartályaiba töltötték. Három tartályt az alapügyben szóban forgó négy SPG ország közül három országból származó olaj tárolására és szállítására használtak. A negyedik tartályban az ADM Hamburg az alapügyben szóban forgó SPG országokból származó különböző szállítmányokba tartozó olajat kevert össze.

13 Amikor az áruk Németországba érkeztek, az ADM Hamburg benyújtotta a „FORM A" származási bizonyítványokat, és az általános preferenciális tarifák rendszerének jogcímén az egész hajórakomány pálmamagolaj tekintetében preferenciális behozatali vám rendszerének alkalmazását kérte.

14 2011. december 8-i határozatában a vámhivatal a behozatali vámokat anélkül rögzítette, hogy biztosította volna a preferenciális elbánást a szállítmánynak a kevert olajokból álló, a negyedik tartályban tárolt része tekintetében, és úgy határozott, hogy erre a tartályra a teljes mérték szerint számított behozatali vámot vet ki.

15 Közigazgatási panaszának elutasítását követően az ADM Hamburg keresetet nyújtott be a Finanzgericht Hamburghoz (hamburgi adóügyi bíróság), amelyben a 2011. december 8-i vámmegállapító határozat megsemmisítését kérte.

16 Keresetének alátámasztására az ADM Hamburg elsősorban arra hivatkozik, hogy az olajok szállítás céljából történő együttes tárolása közömbös a származás szempontjából, míg a vámhivatal azt állítja, hogy a preferenciális tarifális elbánás csak azon termékek tekintetében biztosítható, amelyek vonatkozásában bizonyítást nyert, hogy nem szenvedtek módosítást, ami a jelen ügyben nem történt meg.

17 Ilyen körülmények között a Finanzgericht Hamburg (hamburgi adóügyi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából:

„Teljesül e az olyan esetekben, mint az alapügyben szereplő eset, a [2454/93/EGK rendelet] 74. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti ténybeli feltétel, amely szerint az […] Unióban való szabad forgalomba bocsátás érdekében bejelentett terméknek meg kell egyeznie azzal a termékkel, amelyet abból a kedvezményezett országból kivittek, amelyből származónak minősül, ha több részmennyiségnyi nyers pálmamagolajat oly módon exportálnak és importálnak az […] Unióba azokból a különböző GSP exportőr országokból, amelyekből származónak az egyes részmennyiségek minősülnek, hogy a részmennyiségeket egymástól nem különítik el fizikailag, hanem a kivitel során a szállítóhajó ugyanazon tartályába töltik, és e tartályban egymással összekeveredve importálják azokat az […] Unióba, mely tekintetben kizárható, hogy e termékek szállítása során azok szabad forgalomba bocsátásáig más – különösen nem kedvezményezett – termékek kerültek volna a szállítóhajó tartályába?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

18 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2454/93 rendelet 74. cikkének (1) bekezdését, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan helyzetben, amelyben érvényes származási bizonyítványokat nyújtottak be, elismerhető a nyerspálmamagolaj-szállítmányoknak a 732/2008 rendelet által létrehozott általános tarifális preferenciák rendszere értelmében vett preferenciális eredete még akkor is, ha ezen árukat az Unióba történő szállításuk során összekeverték egy hajó tartályában, olyan körülmények között, hogy kizárható, hogy más – különösen nem kedvezményezett – termékek kerültek volna e tartályba.

19 A 2454/93 rendelet 74. cikkének (1) bekezdése – többek között – egyfelől azt követeli meg, hogy az Unióban való szabad forgalomba bocsátás érdekében bejelentett termékek megegyezzenek azzal a termékkel, amelyet abból a kedvezményezett országból vittek ki, amelyből származóknak minősülnek, másfelől pedig azt, hogy a szabad forgalomba való bocsátás érdekében tett bejelentést megelőzően az állagmegőrzés biztosításához szükséges műveleteket nem számítva a termékek semminemű módosításon vagy más átalakításon ne essenek át.

20 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az következik, hogy az alapügyben szóban forgó termékek teljes egészében felcserélhetők egymással, és azonos jellemzőkkel rendelkeznek. Következésképpen e termékeknek szállításuk során történő összekeverése nem változtatja meg lényegüket.

21 Ezenfelül nem vitatott, hogy az alapügyben szóban forgó minden egyes nyerspálmamagolaj-szállítmány érvényes preferenciális származási bizonyítvánnyal rendelkezik. Következésképpen e szállítmányok főszabály szerint ugyanazon tarifális rendszerbe tartoznak.

22 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság által tett megállapításokból az következik, hogy kizárható az, hogy más, különböző tarifális rendszerbe tartozó termékek kerültek a szállítóhajó negyedik tartályában a szóban forgó négy SPG ország mindegyikéből származó különböző szállítmányokat tartalmazó olajkeverékbe.

23 Következésképpen abból a körülményből, hogy az alapügyben szóban forgó nyers pálmamagolaj tulajdonságaihoz hasonló tulajdonságokkal rendelkező termékeket összekevertek egy hajó tartályában az Unióba történő szállítás során, mint ilyenből nem következik, hogy e termékek nem azok a termékek, amelyeket kivittek abból a kedvezményezett országból, amelyből származóknak minősülnek.

24 Mindazonáltal annak meghatározása érdekében, hogy teljesülnek-e a 2454/93 rendelet 74. cikkének (1) bekezdésében rögzített követelmények, azt kell meghatározni, hogy az alapügyben szóban forgó nyers pálmamagolaj jellemzőihez hasonló jellemzőkkel rendelkező termékek összekeverése az e rendelkezés értelmében vett módosításnak, átalakításnak vagy műveletnek minősül-e.

25 E tekintetben meg kell állapítani, hogy e rendelkezés második mondatának puszta olvasata nem teszi lehetővé, hogy bizonyossággal meg lehessen határozni a „módosítás”, az „átalakítás”, illetve a „művelet” kifejezések jelentését.

26 Ezenfelül meg kell állapítani, hogy a 2454/93 rendelet nem tartalmazza e kifejezések meghatározását.

27 Márpedig emlékeztetni kell arra, hogy amikor nem egyértelmű valamely uniós jogi rendelkezés szövege, azt kell figyelembe venni, hogy e rendelkezés mely összefüggésbe illeszkedik, és milyen célokat követ (PPG és SNF kontra ECHA ítélet, C-625/11 P, EU:C:2013:594, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

28 Amint azt a főtanácsnok is megállapította indítványának 24–25. pontjában, a 2454/93 rendelet 74. cikke e rendelet I. része IV. címének 2. fejezetében található, amely a preferenciális származásra vonatkozik. Még pontosabban, ez a rendelkezés az 1. szakasz 2. alszakaszának részét képezi, amely a „származó termék”, azaz a valamely SPG országból származó termékek fogalmára vonatkozik.

29 Következésképpen e rendelkezés megfogalmazására és szövegkörnyezetére figyelemmel meg kell állapítani, hogy ennek az az elsődleges célja, hogy hozzájáruljon annak biztosításához, hogy a szabad forgalomba bocsátás érdekében bejelentett termékek ténylegesen egy SPG országból, nem pedig harmadik országból származó termékek legyenek.

30 E körülményekre figyelemmel, az SPG országokból származó többféle terméknek a szállítás során történő olyan összekeverése, amely nem változtatja meg e termékek lényegét, és amely nem kelt bizonytalanságot ezek származását illetően, nem minősíthető olyan módosításnak, átalakításnak vagy műveletnek, amely ellentétes azzal, hogy e termékek származása a – többek között – a 2454/93 rendelet 74. cikkének (1) bekezdésében rögzített keretben kerüljön elismerésre.

31 Ezenfelül az 1063/2010 rendelet (3) és (16) preambulumbekezdéséből az következik, hogy az általános preferenciák rendszerének az e rendelet által bevezetett reformja a preferenciális származás szabályainak egyszerűsítésére irányul, illetőleg – adott esetben – azok enyhítésére, annak érdekében, hogy a kedvezményezett országokból származó termékek valóban részesüljenek a számukra biztosított kedvezményekben.

32 Közelebbről, a 2454/93 rendelet 74. cikkét illetően, a 1063/2010 rendelet (16) preambulumbekezdéséből az következik, hogy ez utóbbi a 2454/93 rendeletbe azon korábbi szabály helyébe lépő új, egyszerűbb és rugalmasabb szabályt kíván bevezetni, amelynek alkalmazása azzal a következménnyel járt, hogy bizonyos, érvényes származási igazolás kíséretében érkező árukat kizártak a preferenciális tarifális rendszerből.

33 Egyébiránt, amint arra a 732/2008 rendelet (9) preambulumbekezdése is utal, az olyan preferenciális rendszerek célja, mint az általános tarifális preferenciák rendszere, a gazdasági növekedés előmozdítása és konkrét válasz adása a fenntartható fejlődés követelményeire.

34 E körülményekre figyelemmel a 2454/93 rendelet 74. cikkének (1) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy az pusztán azon okból zárja ki az alapügyben szóban forgóhoz hasonló termékek származásának elismerését, hogy azokat úgy keverték össze egymással, hogy az nem akadályozta meg az illetékes hatóságokat abban, hogy meggyőződjenek arról, hogy a behozott termékek mindegyike valamely SPG országból származik.

35 A fenti megfontolások összességére figyelemmel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2454/93 rendelet 74. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan helyzetben, amelyben érvényes származási bizonyítványokat nyújtottak be, elismerhető a nyerspálmamagolaj-szállítmányoknak a 732/2008 rendelet által létrehozott általános tarifális preferenciák rendszere értelmében vett preferenciális származása még akkor is, ha ezen árukat az Unióba történő szállításuk során összekeverték egy hajó tartályában, olyan körülmények között, hogy kizárható, hogy más – különösen nem kedvezményezett – termékek kerültek volna e tartályba.

A költségekről

36 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A 2010. november 18-i 1063/2010/EU bizottsági rendelettel módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet 74. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan helyzetben, amelyben érvényes származási bizonyítványokat nyújtottak be, elismerhető a nyerspálmamagolaj-szállítmányoknak az általános tarifális preferenciák rendszerének 2009. január 1-jétől 2011. december 31-ig történő alkalmazásáról, illetve az 552/97/EK és az 1933/2006/EK rendelet, valamint az 1100/2006/EK és a 964/2007/EK bizottsági rendelet módosításáról szóló, 2008. július 22-i 732/2008 tanácsi rendelet által létrehozott általános tarifális preferenciák rendszere értelmében vett preferenciális származása még akkor is, ha ezen árukat az Európai Unióba történő szállításuk során összekeverték egy hajó tartályában, olyan körülmények között, hogy kizárható, hogy más – különösen nem kedvezményezett – termékek kerültek volna e tartályba.

Aláírások